
7 tips om ouderbetrokkenheid te stimuleren voor een actieve leesvakantie

Tijdens het inspiratieparcours verzamelden deelnemers een koffer vol met inspirerende voorbeelden en eenvoudig toepasbare ideeën, voor een actieve leesvakantie. Hieronder vind je de tips met concrete voorbeelden om ouders actief te laten helpen bij de taalontwikkeling van hun kind.

Tip 1: Blijven voorlezen

Bijna alle 0- tot 5-jarigen worden voorgelezen. Rond het 6e jaar ligt er een breukvlak. Ongeveer 25% van de ouders stopt met voorlezen als kinderen zelf leren lezen. Aan tieners wordt nauwelijks nog voorgelezen (Stichting Lezen/GFK, 2013). Een gemiste kans. Kinderen van ouders die blijven voorlezen, krijgen extra gelegenheid hun woordenschat en tekstbegrip uit te breiden. Daarnaast maken ze kennis met boeken die ze nog niet zelf kunnen lezen en genieten ze langere tijd van de voorleesmomenten met hun vader of moeder.

Maak voorleesroutine (en het belang hiervan) bespreekbaar. Toon interesse naar ouders door te vragen naar wat voor voorleesroutine zij thuis hebben; lezen zij regelmatig voor, lopen ze ergens tegen aan. Als leerkracht van groep 3 of 4 kun je met ouders bespreken hoe ze hun voorleesroutine kunnen voortzetten en waarom dat zinvol is, ook als hun kind zelf kan lezen. Blijven voorlezen biedt kinderen betere kansen op school en in hun verdere loopbaan. Voorlezen kan worden afgewisseld met het lezen van 'samenleesboeken' en kinderen laten voorlezen.

Tip 2: Verleiden in plaats van verplichten

Verleid ouders om thuis voor te lezen. Verplichten werkt averechts. Maak het leuk, gemakkelijk en passend bij de eigen situatie van het kind en de ouder(s). Vertel bijvoorbeeld over het boek dat je in de groep/klas aan het voorlezen bent en hoe leuk het kind dit vindt. Of misschien pakt het kind steeds hetzelfde boek of is het ergens erg enthousiast over. Ouders zullen deze informatie erg waarderen en het geeft ze een concreet idee wat ze kunnen doen (bijvoorbeeld welk boek/onderwerp ze kunnen kiezen).

Met een (voor)leesbingo breng je een speels element in het voorlezen of zelf lezen; het geeft een extra uitdaging. Daarom hebben wij er voor jullie één gemaakt om direct aan ouders mee te geven (voor 0-6 jaar alleen 'voorlezen', voor 6+ zowel 'voorlezen' als 'zelf lezen'). Er hoeft niet perse een beloning tegenover te staan, de volle kaart is al een beloning en het is ontzettend leuk om de bingo's na de vakantie te bespreken in de groep.

Tip 3: Voor alle ouders, afgestemd op de behoefte

Sommige tips/ideeën slaan bij de ene ouder en kind wel aan, maar bij de ander niet. Wanneer je de verschillende mogelijkheden kent, kun je op maat advies geven.

Er is geen allesomvattend project of advies te bedenken waar alle ouders en kinderen baat bij hebben (Van Steensel e.a., 2012). Ouders met een verschillende sociaaleconomische status, anderstalige ouders, en ouders van jonge en oudere kinderen vragen om een uiteenlopende aanpak en wijze van overdracht. Zo hebben weinig (voor)lezende ouders vaak moeite met interactief voorlezen. Interactief voorlezen doet immers een beroep op vaardigheden die ze onvoldoende beheersen (voorlezen én responsief reageren én vragen stellen). Voor het oefenen van vaardigheden is voor deze groep 'modeling' (het voordoen) adequaat. Voor de veel lezende ouders kan het geven van boekentips – op grond van de interesse van het kind – al leiden tot meer voorleesplezier.

Informatieavonden over (voor)lezen en boeken zijn vooral geschikt voor 'de enthousiaste leesouders'. De meeste ouders hebben meer aan een individueel gesprek met een beroepskracht, een 'maatje', of een koffieochtend met gelijkgestemden. In een gesprek kunnen ouders zelf aangeven welke stap voor hen haalbaar is. Hoe praktischer het uiteindelijke advies is dat ze meekrijgen, hoe beter.

Anderstalige ouders hebben vaak het idee dat ze moeten voorlezen in het Nederlands, zodat hun kind Nederlands leert. Dit kan een negatief effect hebben op de taalontwikkeling van kinderen. Het advies aan anderstalige ouders is: lees voor in de taal die je het beste beheerst. Juist dan leren kinderen hoe verhalen in elkaar zitten, ze leren nieuwe begrippen kennen en de wereld begrijpen. Zaken waarvan ze in het Nederlandstalig onderwijs ook weer profijt hebben. Ook op voorleesgebied zijn de opvoedtaken niet gelijk verdeeld: vaders lezen minder voor dan moeders. Dit is spijtig voor vaders én kinderen. Het onderzoek naar vader-voorleesgedrag is niet eenduidig, maar er zijn aanwijzingen dat vaders hun kinderen cognitief meer uitdagen tijdens het voorlezen, terwijl moeders dicht bij de leesbeleving van hun kinderen blijven. Ook zijn (voor)lezende vaders een goed voorbeeld voor hun zonen. Als beide ouders voorlezen, is er meestal ook sprake van meer voorleestijd voor de kinderen (leesmonitor.nu/leesopvoeding-ouders).

Tip 4: Boeken mee naar huis

Beschikt je school over een schoolbieb? Laat kinderen dan ook boeken mee naar huis nemen. De extra leestijd thuis is veel meer waard dan de paar boeken die niet terug komen. Maar stimuleer vooral ook ouders om boeken in huis te hebben (via boekhandel of bibliotheek). Gerichte boekentips en het praten over leesvoorkeuren van het kind kunnen hierbij helpen. En uiteraard de bewustwording van het belang van een positieve leesopvoeding, veel ouders zijn zich hier nog onvoldoende van bewust of weten niet wat dit precies inhoudt.

Naast het halen van boeken, zijn er ook laagdrempelige digitale mogelijkheden om het lezen gemakkelijk toegankelijk te maken. De **Vakantie-** en **Luister Bieb Apps** zijn helemaal gratis. **Yoleo**, **Bereslim**, **Voorleeshoek**, **Schooltv** en **Wepboek** zijn makkelijk toegankelijk via de **website van AanZet** (in een aantal gevallen is lidmaatschap van de bieb noodzakelijk).

Tip 5: Verbinding tussen thuis en school

Activiteiten die ouders op school doen, zoals meehelpen in de schoolbieb, hebben geen invloed op de prestaties of het welbevinden van kinderen. Alleen activiteiten die ouders thuis doen, en die aansluiten bij wat er op school/in de kinderopvang gebeurt, hebben een positief effect op het leren, de motivatie en zelfwaardering van kinderen.

In een gesprek met ouders kun je ze een stap verder helpen met voorleestips en tips over boeken en boekenapps, afgestemd op de interesse van hun kind en de eigen mogelijkheden van de ouders. Er is een boek voor ieder kind. Denk bijvoorbeeld ook aan een kinderboekje, een samen-leesboek, een voetbalboek, een boek met poëzie, een knutselboek, een sprookje. Op Leesplein.nl zijn alle boeken op leeftijd en op onderwerp snel te vinden. Voor boekenapps kun je naar bibliotheek.nl/apps. Maak duidelijke afspraken met de ouder over het (voor)lezen en over de terugkoppeling na afloop: Hoe ging het? Wat ging goed? Wat kan nog beter?

Tip 6: Lezen, juist in de vakantie

Veel kinderen vallen in de zomervakantie terug in leesniveau. Vaak lezen kinderen in de vakantie minder dan normaal. Uit onderzoek is gebleken dat kinderen die in de vakantie niet lezen, na de vakantie een terugval in leesontwikkeling hebben.

Hoe voorkom je die zomerdip? Door in de zomervakantie samen met je kind regelmatig te lezen. Liefst iedere dag een minuut of tien. Wat kan er gelezen worden? Alles wat je kind leuk vindt, kun je samen lezen. Natuurlijk kun je gewoon boeken lezen. Maar denk ook eens aan een folder van een dierentuin of pretpark waar jullie naartoe gaan. En ook strips, vakantieboeken en kindertijdschriften zijn leuk om te lezen. Of boeken met spelletjes of taalspelletjes. Kortom, het maakt niet uit wat je kind leest, als het maar leest. En maak dit vooral zo aantrekkelijk mogelijk! Als je kind regelmatig leest in de vakantie, zal de leestontwikkeling niet stagneren, en wellicht zelfs vooruitgaan. En lezen wordt nog leuker als je het samen doet.

Tip 7: Kom erop terug

Wanneer je tips persoonlijk meegeeft – geprint - aan ouders of mondeling overdraagt én aangeeft dat je het graag nogmaals bespreekt, is de kans groter dat ouders er iets mee doen. Een voorbeeld hiervan is ook de bingo; het is erg leuk om samen met de kinderen na de vakantie in de groep de bingo's te bespreken; er zullen ongetwijfeld vele boekentips én vakantietips aan bod komen. Kondig bij de kinderen én de ouders van te voren aan dat je er na de vakantie nog mee aan de slag gaat. Maar dit kan ook met bijvoorbeeld met de themabrieven, vraag tussentijds of de ouders de brief hebben gelezen, wat vinden ze van de ideeën? Hebben ze er al iets van gedaan of zijn ze dit van plan? Of denk hierbij bijvoorbeeld ook aan voorlees- of boekentips.